

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

แม้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ให้ความสำคัญในการตรวจสอบระหว่างองค์กรซึ่งเป็นคานอำนาจกันและกันระหว่างองค์กรต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรมไว้หลายประการก็ตามไม่ว่าจะเป็นเรื่องการตรวจสอบการออกหมายจับ หมายค้น การคุมขัง การปล่อยชั่วคราว แต่ในกรณีที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการเป็นคู่ความหรือเป็นผู้มีส่วนได้เสียในคดีนั้นยังไม่ครอบคลุมถึง กล่าวคือยังไม่มีกฎหมายบัญญัติรองรับให้เป็นรูปธรรม ดังเช่น ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 12 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ในส่วนที่ 2 การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ หรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 หรือตามกรณีพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 หรือการคัดค้านผู้พิพากษาในวิธีพิจารณาความแพ่ง และกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และแม้จะมีมาตรการต่างๆ มาเพื่อแก้ไขหรือป้องกันการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานของรัฐ ก็เป็นไปได้ที่จะครอบคลุมได้ทุกกรณีไป เนื่องจากมีความสลับซับซ้อนในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินคดี ดังนี้เพื่อเป็นการป้องกันพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการผู้มีส่วนได้เสียในคดีไม่ให้เข้ามามีส่วนได้เสียในคดีเลย หรือเพื่อเป็นการยับยั้งการเอาเปรียบผู้ต้องหา หรือจำเลย หรือผู้เสียหาย หรือผู้ที่อาจได้รับผลกระทบจากการสอบสวนฟ้องร้องในคดี ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดเหตุคัดอำนาจเจ้าพนักงานในการสอบสวนฟ้องร้องและกระบวนการคัดค้านเจ้าพนักงานในชั้นสอบสวนฟ้องร้อง อันเป็นเครื่องมือเข้ามารองรับให้เกิดความยุติธรรมขึ้นในชั้นเจ้าพนักงานได้อีกช่องทางหนึ่ง โดยสมควรที่จะได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ในกฎหมายไม่ว่าจะเป็นในส่วนของรัฐธรรมนูญ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์ และประมวลจริยธรรมของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการด้วย

จากการศึกษาเปรียบเทียบกับหลักการในการพิจารณาเหตุคัดอำนาจในกระบวนการยุติธรรมตามระบบกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ เป็นต้นว่าเหตุคัดอำนาจของเจ้าพนักงานทางปกครอง หรือของผู้พิพากษา เพื่อนำมาเป็นแนววิเคราะห์เปรียบเทียบถึงความเป็นไปได้ที่จะสามารถนำมาประยุกต์ปรับใช้ในการกำหนดเป็นเหตุคัดอำนาจเจ้าพนักงานในชั้นสอบสวนฟ้องร้อง

ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในประเทศไทย เนื่องจากการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาของผู้พิพากษาเป็นการดำเนินคดีโดยรัฐ หรือการพิจารณาคดีทางปกครองก็เป็นการดำเนินคดีโดยรัฐ เช่นเดียวกับการดำเนินการสอบสวนฟ้องร้องของเจ้าพนักงาน อีกทั้งการนำเอาหลักกฎหมายดังกล่าวมาปรับใช้ในระบบกฎหมายของไทย ก็ไม่ขัดต่อระบบกฎหมายและพื้นฐานวัฒนธรรมทางกฎหมายของประเทศไทย เพราะการดำเนินคดีอาญาของประเทศไทย ก็ใช้ระบบการดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ ซึ่งหลักการและที่มาของการกำหนดเหตุตัดอำนาจในแต่ละองค์กรก็มีพื้นฐานมาจากการที่จะให้ความยุติธรรมเกิดขึ้นได้ต้องเริ่มจากตัวผู้ใช้อำนาจรัฐหรือผู้ตัดสินคดีที่ต้องมีความเป็นกลาง และไม่มีความลำเอียงไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

สิทธิของกลุ่มความในคดีอาญาในอันที่จะได้รับการสอบสวนฟ้องร้องที่เป็นธรรมนั้น ควรได้รับการรับรองและคุ้มครองไว้ในรูปของกฎหมายที่มีความชัดเจนในการบังคับใช้ให้เป็นรูปธรรมได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เหมือนกับการกำหนดเหตุตัดอำนาจผู้พิพากษาในการพิจารณาพิพากษาคดี หรือการกำหนดเหตุตัดอำนาจของอนุกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 31 (2) กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของอนุกรรมการ ป.ป.ช. ในการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการไต่สวนข้อเท็จจริง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่และมีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนด้วยจึงเห็นได้ว่ารูปแบบ ลักษณะและอำนาจทำหน้าที่ของอนุกรรมการ ป.ป.ช. ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการไต่สวนข้อเท็จจริงในคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แล้วสรุปสำนวนเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้มูลของความผิดส่งฟ้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองนั้น มีความคล้ายคลึงกันมากกับการทำหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในคดีอาญา ซึ่งได้กำหนดเหตุห้ามไว้ชัดเจน อันเป็นการป้องกันมิให้อนุกรรมการ ป.ป.ช. ที่มีส่วนได้เสียในเรื่องที่กล่าวหา หรือเคยสอบสวน หรือพิจารณาในเรื่องที่กล่าวหานั้นมาก่อนในฐานะอื่น ให้เข้ามาทำการไต่สวนข้อเท็จจริงในเรื่องที่กล่าวหานั้น ทั้งนี้ จะได้อำนาจให้เกิดความเป็นธรรมแก่คู่กรณีในคดี

จากการศึกษาเหตุตัดอำนาจตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในกฎหมายต่างประเทศ และในประเทศไทยนั้น โดยสรุปแล้วสามารถกำหนดเหตุตัดอำนาจเจ้าพนักงานได้เป็นสองลักษณะคือ เหตุห้ามอันเกิดจากตัวเจ้าพนักงานนั่นเอง เช่น การมีส่วนได้เสียในคดี หรือการเป็นญาติกับคู่ความ ซึ่งเหตุตัดอำนาจดังกล่าวนี้เรียกว่าเป็นเหตุห้ามโดยแท้จริงและเหตุตัดอำนาจที่เกิดจากพฤติการณ์ที่มีความเสี่ยงน่าจะก่อให้เกิดความไม่เป็นกลางขึ้น โดยเรียกว่าเป็นเหตุคัดค้าน

ดังนั้น จากการศึกษาหลักความขัดแย้งกันในบทบาทหน้าที่ (Incompatible Principle) หลักความขัดแย้งกันในระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict of interest) และกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับหลักการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นเหตุตัดอำนาจของผู้พิพากษา ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ หรือเหตุตัดอำนาจของอนุกรรมการ ป.ป.ช. สามารถนำมาศึกษา เป็นแนววิเคราะห์ประยุกต์ปรับใช้ในการกำหนดเป็นเหตุตัดอำนาจเจ้าพนักงานในชั้นสอบสวน ฟ้องร้อง โดยแยกออกได้เป็น 2 ประการ ดังนี้

1) เหตุห้ามเจ้าพนักงานในการสอบสวนฟ้องร้อง ได้แก่ เจ้าพนักงานมีส่วนได้เสีย ในคดีไม่ว่าจะเป็นผู้เสียหายจากการกระทำความผิด หรือมีส่วนได้เสียในผลแห่งคดี หรือ เจ้าพนักงานมีความสัมพันธ์กับคู่ความในคดีในลักษณะที่มีความสัมพันธ์เป็นญาติกับผู้เสียหายหรือ ผู้ต้องหาในคดีหรือมีความสัมพันธ์ในลักษณะที่ใกล้ชิดกับผู้เสียหายหรือผู้ต้องหาในคดี หรือ เจ้าพนักงานมีส่วนเกี่ยวข้องในคดีไม่ว่าจะเคยเป็นพยานในคดี เคยสอบสวนฟ้องร้องคดีที่มี ข้อเท็จจริงอย่างเดียวกันในคราวก่อน หรือเคยเป็นที่ปรึกษากฎหมายเหล่านี้หากปรากฏเหตุห้าม ดังกล่าวนี้ย่อมเป็นเหตุห้ามมิให้เจ้าพนักงานนั้นทำการสอบสวนฟ้องร้องโดยเด็ดขาด

2) เหตุคัดค้านเจ้าพนักงาน อันเป็นเหตุประการอื่นที่มีความเสี่ยงต่อความไม่เป็นกลาง ของเจ้าพนักงาน

เมื่อปรากฏว่าการสอบสวนฟ้องร้องของเจ้าพนักงานในชั้นสอบสวนฟ้องร้องไม่มีความ เป็นกลางในคดี อันเป็นเหตุคัดค้านเจ้าพนักงานนั้นแล้ว บุคคลผู้ที่จะมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านคือ คู่ความผู้มีส่วนได้เสียในคดี อันได้แก่ ผู้เสียหายหรือผู้กล่าวหา ผู้ต้องหาหรือจำเลย หรือผู้แทน โดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาลซึ่งเป็นผู้จัดการแทน ในคดีที่ผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์หรือเป็น ผู้ไร้ความสามารถ นอกจากนั้นอาจรวมถึงทนายความของจำเลยที่ยื่นคำร้องในนามของจำเลยด้วย

ระยะเวลาในการยื่นคำร้องคัดค้านนั้นขึ้นอยู่กับว่า คู่ความฝ่ายนั้น ได้ทราบเหตุคัดค้าน เมื่อใด โดยถ้าได้ทราบในระหว่างการสอบสวนฟ้องร้อง ก็ต้องยื่นคำร้องในระหว่างการสอบสวน ฟ้องร้อง แต่อย่างช้าที่สุดต้องยื่นคำร้องคัดค้านดังกล่าวก่อนที่พนักงานสอบสวนจะสรุปสำนวนส่ง อัยการหรือก่อนที่พนักงานอัยการจะทำความเห็นส่งคดีส่งฟ้องต่อศาล หรือที่พนักงานอัยการ มิฉะนั้นแล้วจะเสียสิทธิในการคัดค้าน กล่าวคือ แม้เจ้าพนักงานจะมีลักษณะที่จะร้องคัดค้านได้ก็ตาม แต่ก็มิใช่ว่าการคัดค้านนั้นจะกระทำในเวลาใดก็ได้ แต่ต้องทำภายในเวลาภายหลังที่ทราบเหตุ คัดค้านนั้นทันที ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันการประวิงคดี

ส่วนผู้มีอำนาจวินิจฉัยคำร้องคัดค้านเมื่อมีการร้องคัดค้าน โดยคู่ความผู้มีส่วนได้เสียในคดี อาจแยกได้เป็น 2 กรณี

กรณีที่หนึ่ง เป็นกรณีที่ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านได้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อหัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือหัวหน้าพนักงานอัยการ ดังนั้น ผู้มีอำนาจวินิจฉัยคำร้องคัดค้าน ได้แก่ หัวหน้าพนักงานสอบสวนหรือหัวหน้าพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเจ้าพนักงานที่ถูกคัดค้านโดยตรง

กรณีที่สอง เป็นกรณีที่ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านได้ยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลที่เจ้าพนักงานนั้นอยู่ในเขตอำนาจ ดังนั้น ผู้มีอำนาจวินิจฉัยคำร้องคัดค้าน ได้แก่ ผู้พิพากษาในศาลที่เจ้าพนักงานซึ่งถูกคัดค้านอยู่ในเขตอำนาจ

นอกจากคู่ความผู้มีส่วนได้เสียในคดีจะมีสิทธิร้องคัดค้านเมื่อปรากฏเหตุคัดค้านเจ้าพนักงานในการสอบสวนฟ้องร้อง เจ้าพนักงานก็อาจถอนตัวจากการสอบสวนฟ้องร้องในคดีนั้นด้วยตนเองเมื่อมีเหตุที่คู่ความจะใช้สิทธิคัดค้านได้ และถ้าหากเจ้าพนักงานได้กระทำไปเช่นนั้น ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อการประกันสิทธิของคู่ความในอันที่จะได้รับการสอบสวนฟ้องร้อง เจ้าพนักงานที่เป็นกลางและไม่มีส่วนได้เสียได้ อันจะส่งผลในท้ายที่สุดต่อความเชื่อมั่น และความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อการทำหน้าที่ของเจ้าพนักงานอย่างหลีกเลี่ยงมิได้

ดังนั้นการกำหนดให้เหตุที่ปรากฏถึงความไม่เป็นกลางอย่างชัดเจนเป็นเหตุห้ามมิให้เจ้าพนักงานทำการสอบสวนฟ้องร้องโดยเด็ดขาด และเหตุที่มีความเสี่ยงต่อความไม่เป็นกลางของเจ้าพนักงานเป็นเหตุคัดค้านที่คู่ความสามารถร้องคัดค้านเจ้าพนักงานผู้นั้นให้ออกจากทำหน้าที่สอบสวนฟ้องร้องคดีได้ ย่อมเป็นการประกันสิทธิของคู่ความในคดีอาญาตามรัฐธรรมนูญที่มีประสิทธิภาพ และเป็นมาตรการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานให้อยู่ภายในกรอบของกฎหมาย ในอันที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับคู่ความที่มีต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญามากยิ่งขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย การกำหนดเหตุตัดอำนาจเจ้าพนักงานในการสอบสวนฟ้องร้องยังไม่มี ความชัดเจนว่าเหตุใดบ้างที่แสดงให้เห็นถึงความไม่เป็นกลางในการสอบสวนฟ้องร้อง อันจะเป็นการขัดกับหลักความขัดแย้งกันในบทบาทหน้าที่ (Incompatible Principle) ซึ่งมุ่งประสงค์จะป้องกันมิให้บุคคลจะทำหน้าที่หลายอย่างหรือดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่งในขณะเดียวกันมิได้ หากว่างานในหน้าที่หรืองานในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งนั้นมีความขัดแย้งกันในตัวเอง เช่น กรณีที่พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการเป็นคู่กรณีในคดีเสียเอง เพราะเหตุเป็นผู้เสียหาย หรือเป็นพยานในคดี ซึ่งล้วนแล้วแต่จะทำให้เสียความเป็นกลางในการดำเนินคดีได้

ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและความศรัทธาของสังคมที่มีต่อความยุติธรรม และความเป็นกลางในการสอบสวนฟ้องร้องคดีของเจ้าพนักงาน โดยเฉพาะในการสอบสวนฟ้องร้องคดีอาญาที่ต้องเป็นไปตามหลักการตรวจสอบ หาคความจริงในคดี และสอบสวนฟ้องร้องไปตามพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นในคดี ผู้เขียนจึงมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้คือ

1) บุคคลใดควรเป็นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (5) บัญญัติว่า “พนักงานอัยการ” หมายความว่า เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ทั้งนี้จะเป็นข้าราชการในกรมอัยการหรือเจ้าพนักงานอื่นผู้มีอำนาจเช่นนั้นก็ได้ และมาตรา 2 (6) บัญญัติว่า “พนักงานสอบสวน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน

ฉะนั้น เพื่อเป็นการยับยั้งและเป็นการป้องกันในการใช้อำนาจของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ โดยมีขอบ และเพื่อเป็นการตรวจสอบหรือจัดช่องว่างในการใช้อำนาจของเจ้าพนักงาน ในเรื่องกรณีมีส่วนได้เสียของเจ้าพนักงาน จึงควรที่จะกำหนดขอบเขตของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการขึ้นใหม่ โดยเริ่มต้นจากการกำหนดคำจำกัดความของพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการว่าหมายถึงใครบ้าง และกำหนดเพิ่มเติมว่าในกรณีที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในคดีเสียเองก็จะเป็นพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการในคดีนั้นๆ ไม่ได้ ดังเช่นรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในหมวดที่ 12 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ 2 การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตั้งแต่มาตรา 265 ถึง มาตรา 269 ได้บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี และนายรัฐมนตรี ห้ามกระทำการต่างๆ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมในเรื่องผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ ที่อาจจะได้รับ ซึ่งการบังคับนี้ยังครอบคลุมไปถึงคู่สมรส และบุตรด้วย หรือ แม้แต่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้บัญญัติถึงการพิจารณาทางปกครองว่าเจ้าหน้าที่ในกรณีใดจะทำการพิจารณาปกครองไม่ได้ตาม มาตรา 13 ถ้าหากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นเป็นคู่กรณีเอง เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี หรือเป็นญาติของคู่กรณี หรือเป็นเจ้านี่หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี เป็นต้น หรือตามหลักการรังเกียจผู้พิพากษาในกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังที่ได้กล่าวในรายละเอียดมาแล้วในข้างต้น

2) การกำหนดเหตุคัดค้านเจ้าพนักงานในการสอบสวนฟ้องร้องคดีอาญา กล่าวคือควรต้องถือเป็นหน้าที่ของรัฐในการกำหนดมาตรการการควบคุมการใช้อำนาจของเจ้าพนักงานในลักษณะของการกำหนดเป็นข้อห้ามไว้ในกฎหมายที่ห้ามมิให้เจ้าพนักงานที่มีลักษณะต้องห้ามอันเกิดจากตัวเจ้าพนักงานเอง หรือมีลักษณะแห่งการขัดแย้งซึ่งผลประโยชน์ประการหนึ่งประการใดอันถือว่ามีความเสี่ยงที่จะเกิดคำถามจากคู่ความในคดีและสังคมถึงความเป็นกลาง ความมีอคติ

ในการทำหน้าที่สอบสวนฟ้องร้องของเจ้าพนักงาน และกระบวนการคัดค้านในเมื่อปรากฏว่า มีการพบข้อเท็จจริงในภายหลังว่าการสอบสวนฟ้องร้องคดีใด ได้กระทำไปโดยเจ้าพนักงานที่มีเหตุคัดค้านดังกล่าว กระบวนการสอบสวนฟ้องร้องที่ได้กระทำไปแล้วในคดีนั้นต้องถือว่าเป็นกระบวนการสอบสวนฟ้องร้องที่ไม่ชอบ จำต้องได้รับการทบทวน โดยพนักงานสอบสวนที่ไม่มีเหตุคัดค้านในการสอบสวนฟ้องร้องคดีใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยควรกำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค 2 สอบสวน ลักษณะ 2 การสอบสวน หมวด 1 การสอบสวนสามัญ ถึงเหตุห้ามและเหตุคัดค้านเจ้าพนักงาน และกระบวนการคัดค้านเจ้าพนักงานในชั้นสอบสวนฟ้องร้อง ให้มีความชัดเจนในการที่จะนำไปใช้บังคับได้อย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ดี ควรกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้มีอำนาจในการสอบสวนในคดีที่พนักงานสอบสวนเป็นคู่กรณีเสียเอง เพราะการที่พนักงานอัยการได้เป็นผู้เริ่มต้นทำการสอบสวนย่อมทำให้สามารถใช้ดุลพินิจสั่งไม่ฟ้องคดีที่ไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอได้โดยเร็วและเพื่อเป็นการป้องกันการทำพยานหลักฐานเท็จหรือเพื่อเป็นการป้องกันการกลั่นแกล้งผู้บริสุทธิ์ ซึ่งจะทำให้ผู้บริสุทธิ์ไม่ต้องได้รับความเดือดร้อนจากกระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้การที่พนักงานอัยการเป็นผู้สอบสวนคดีประเภทนี้ จะทำให้ผู้บริสุทธิ์มีหลักประกันว่าจะตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาโดยไม่สมควรอีกด้วย และในทำนองเดียวกันผู้เสียหายที่มาร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีย่อมสามารถมั่นใจได้มากขึ้นว่าตนเองสามารถได้รับความเป็นธรรมในคดี

3) การเพิ่มบทบาทอัยการให้มีอำนาจในการสอบสวนคดีที่พนักงานสอบสวนเป็นคู่กรณีนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาเท่านั้น แต่ในการปรับปรุงระบบการสอบสวนในคดีประเภทนี้เพื่อให้มีประสิทธิภาพและสามารถให้การคุ้มครองสิทธิของผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องในคดีนั้น โดยเฉพาะผู้ต้องหาที่บริสุทธิ์ จำเป็นที่จะต้องสร้างระบบตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจที่สมบูรณ์ โดยมีให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งมีอำนาจมากเกินไป ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้องค์กรตุลาการเข้ามากำกับดูแลการใช้อำนาจสอบสวนของพนักงานสอบสวน เป็นต้นในเรื่องในการไต่สวนเหตุคัดค้านเจ้าพนักงานในกรณีที่มีการยื่นคำร้องคัดค้านเจ้าพนักงานต่อศาล และเพิ่มความเข้มงวดในการไต่สวนมูลฟ้องของศาล ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจได้ว่าผู้ต้องหาที่ต้องตกเป็นจำเลยในคดีอาญาประเภทนี้เป็นผู้ที่สมควรอยู่ในสถานะนั้นอย่างแท้จริง

4) ระยะเวลาในการใช้สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านเจ้าพนักงานนั้น ศาลควรต้องถือว่าในคดีอาญาสิทธิของกลุ่มที่จะได้รับการสอบสวนฟ้องร้องที่เป็นธรรมโดยเจ้าพนักงานที่มีความเป็นกลางนั้น ไม่อาจสละได้โดยการไม่ใช้สิทธิคัดค้านทันทีหรือภายในระยะเวลาที่เหมาะสมเมื่อปรากฏเหตุคัดค้านขึ้น โดยต้องถือว่ากรณีดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลพึงหยิบยกขึ้นวินิจฉัยเพิกถอนกระบวนการสอบสวนฟ้องร้องดังกล่าว

นั้นได้เอง แม้ว่าคู่ความจะไม่ได้ใช้สิทธิโต้แย้งโดยการยื่นคำร้องคัดค้านเจ้าพนักงานในการสอบสวนฟ้องร้องของเจ้าพนักงานก็ตาม เนื่องจากกระบวนการสอบสวนฟ้องร้องที่ได้กระทำไปนั้นเป็นกระบวนการสอบสวนฟ้องร้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

5) ในคดีที่เจ้าพนักงานเป็นผู้มีส่วนได้เสียในคดี แล้วไม่ยอมถอนตัวออกจากการทำหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานในคดีนั้นเสียเอง ในเมื่อปรากฏเหตุห้ามโดยชัดแจ้งแล้ว ให้ถือว่าเป็นความผิดของเจ้าพนักงานผู้นั้น ที่จะต้องได้รับโทษทั้งทางอาญาและทางวินัย เพื่อให้เป็นบทลงโทษแก่เจ้าพนักงานที่จงใจปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบในหน้าที่ให้เกิดความเสียหายแก่คู่ความในคดี และเพื่อเป็นหลักประกันว่าเจ้าพนักงานผู้นั้นจะไม่กลับมาเกี่ยวข้องกับคดีนั้นอีกไม่ว่าในทางใด

6) ต้องสร้างมาตรการในการควบคุมพนักงานอัยการในการใช้ดุลพินิจสั่งคดีที่มีประสิทธิภาพดังนี้คือ

(1) สร้างองค์กรการตรวจสอบภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพโดยเปิดโอกาสให้องค์กรนี้ได้รับข้อมูลการร้องทุกข์จากผู้เสียหาย สื่อมวลชน และประชาชนโดยทั่วไป เพราะคดีประเภทนี้มักจะมึกลั่นแกล้งจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นคู่กรณีเอง

(2) สร้างความโปร่งใสในกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะในการสั่งคดีควรกำหนดให้มีการให้เหตุผลในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายโดยละเอียด และต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบความเห็นนั้นด้วย

(3) คำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี โดยเฉพาะคำชี้ขาดความเห็นแย้งของอัยการสูงสุด ควรให้มีการตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณชนในลักษณะเดียวกับคำพิพากษาฎีกา เพื่อเป็นการตรวจสอบโดยสาธารณชน

7) ต้องสร้างจิตสำนึกให้แก่เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม โดยให้เข้าใจถึงหลักความยุติธรรม เพราะกฎหมายเป็นเพียงเครื่องมือเข้ามารองรับเพื่อให้เกิดความยุติธรรม ด้วยบทกฎหมายไม่ใช่ตัวกำหนดความยุติธรรม ไม่ใช่บังคับใช้กฎหมาย หรือตีความตามตัวบทกฎหมาย แล้วบอกว่านั้นคือ ความยุติธรรม เพราะเป็นการบังคับใช้กฎหมายโดยเสมอภาคเหมือนกัน ถึงแม้จะมีการบัญญัติกฎหมายกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะแห่งการตัดอำนาจเจ้าพนักงานในการที่จะกันพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการผู้มีส่วนได้เสียในคดีไม่เข้ามามีส่วนร่วมในคดีเลย เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการเอาเปรียบผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดี และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในรูปของกฎหมาย ดังเช่นที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือพระราชบัญญัติต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และถึงแม้จะมีมาตรการต่างๆ มาแก้ไขหรือป้องกันก็ตาม ก็เป็นไปได้ที่จะครอบคลุมได้ทุกกรณีไป ทั้งนี้เพราะกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อรองรับความยุติธรรมอาจจะเหมาะสม

หรือยุติธรรมในสภาพสังคม ณ เวลานั้นๆ แต่อาจจะไม่เหมาะสม หรือไม่ยุติธรรมในสภาพสังคม ณ เวลาอีกเวลาหนึ่งก็ได้ อีกทั้งยังเป็นการทำให้เจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีทัศนคติในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมต่อสังคมและประเทศต่อไป